herpy

FRØER

Baron's Mantella

Mantella baroni

En lille, dagaktiv frø fra de østlige skove på Madagaskar, sort med orange og sorte tigerstriber på bagbenene og lysegrønne pletter ved lemmerne. *Mantella baroni* bliver omkring 3 cm, er en af de største i slægten og lever af myrer og andre små leddyr. Den er nem at holde, når terrariet står køligt, men tåler ikke varme.

Familie: Mantellidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**2-3 cm** snude-kloak-længde
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fangenskab	**Ingen** Opdrættede dyr. Vildfangne dyr kan beholde giften længe
Sværhedsgrad	**Begynder**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 30 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**21-24 °C**
Temperatur, nat	**16-18 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Valgfri** Ferguson-zone 1
Kost	**Små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**I gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Haletudser i vand**
Æglægning	**På jorden**
Kønsmoden	**12-18 mdr.**
Æg pr. lægning	**50-130**
Klækning	**3-12 dage**
Larvetid	**42-56 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Alger/planter og færdigfoder**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Står på CITES liste II (hele slægten Mantella), så handel over landegrænser kræver CITES-papirer. Køb kun dyr med dokumentation for, at de er lovligt opdrættet eller indført.

Om arten

Mantella baroni er en lille, kraftigt tegnet frø med sort ryg og stærkt farvede lemmer. Forbenene og lårene er gule til grønlige, og farven fortsætter op langs siderne i en stor, rund plet. Bagbenene er orange med uregelmæssige sorte striber, som minder om tigerpels, og over øjnene løber en lys linje fra snuden. Farverne varierer meget fra dyr til dyr, fra lysegrønt til stærkt orange og gult på forbenene. Det er en advarselsdragt: frøen er giftig for rovdyr.

Arten bliver omkring 3 cm fra snude til kloak og er en af de største i slægten. Hunnerne er lidt større og meget mere buttede end hannerne. Angivelserne svinger fra 23-30 mm til 28-34 mm for hunnerne og omkring 24-32 mm for hannerne, og forskellen bliver tydelig, når dyrene er 10-12 måneder gamle. Arten blev beskrevet i 1888 og er opkaldt efter den engelske

botaniker og missionær Richard Baron, som indsamlede den på Madagaskar. Et ældre navn er *Phrynomantis maculatus*.

M. baroni forveksles let med *M. madagascariensis*, som har næsten samme tegning. Den sikreste forskel er struben: *M. madagascariensis* har en himmelblå, hesteskoformet tegning, mens *M. baroni* har en enkelt plet på hagen eller en helt sort strube. Hos *M. baroni* stopper det røde på bagbenene desuden ved leddet, mens det hos *M. madagascariensis* går helt gennem låret. Dyr i handlen er derfor ofte blandet sammen, og *M. cowanii* og *M. pulchra* bliver også nogle gange taget for den.

Frøerne optager giftstoffer (alkaloider) fra de myrer og mider, de spiser, og producerer dem ikke selv. Giftigheden svinger med føden og stedet. Giften er ikke særlig farlig for mennesker, men kontakt bør undgås, og hænderne vaskes efter al kontakt med dyr eller terrarium. Hos dyr, der fodres med dyrkede foderdyr, ser giften ud til at forsvinde med tiden. Den gennemsnitlige levetid er ikke dokumenteret, men vildfangne dyr har levet over 5 år i fangenskab, og arten kan formentlig blive en del ældre.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Mantella baroni findes kun på Madagaskar, hvor hele slægten er hjemmehørende. Udbredelsen er forholdsvis stor og aflang i det øst-centrale Madagaskar, inde i landet fra østkysten, fra Fierenana i nord til Andringitra-massivet i syd. Ranomafana nationalpark ligger i området.

Arten er opført som ikke truet på IUCN's rødliste, fordi udbredelsen er stor, men bestandens udvikling er reelt ukendt. Skovene presses af rydning til landbrug, tømmerhugst og bebyggelse. Arten står på CITES liste II.

Læs mere: Lovgivning: CITES, EU-bilag og dansk lov

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Frøen lever på skovbunden i fugtig tropisk og subtropisk skov, både i lavlandet og i bjergskov, oftest i 600-1.200 meters højde, og den ses også i forstyrret skov og langs vandløb. Den holder sig mellem løvlag, sten og mos og er aktiv om dagen.

Året er delt i en regntid og en køligere tørtid. Slægten er mest aktiv i den vådeste periode fra december til februar, hvor hannerne kalder højlydt for at forsvare territorier, og hunnerne æder sig fede i myrer, mider og andre små leddyr. Når regnen holder op og de køligere, tørre måneder kommer, bliver dyrene mindre synlige og lever skjult i løvlaget. Æggene lægges på land tæt ved vand, og kraftig regn skyller de udviklede haletudser ud i vandet. Dag og nat er forholdsvis kølige, og det skal terrariet efterligne.

Læs mere: Opdræt af haletudser

Pasning

TERRARIET

Et terrarie med en bund på 45 × 45 cm rummer en gruppe på fire til seks voksne dyr, og et akvarium på omkring 40 liter er nok til et par. Frøen bor på jorden, så bundarealet er vigtigere end højden, og 30 cm i højden er rigeligt. Uden for yngletiden er dyrene stort set fredelige over for hinanden, men hannerne forsvarer territorier, og voksne hunner kan slås i yngletiden, så vælg hellere et større end et mindre terrarie med mange synsbarrierer.

En enkel indretning er en bund af våd sphagnum eller en tynd fugtig jordblanding, nogle stykker korkbark, kunstige eller levende planter og en lille, lav vandskål. Er bunden fugtig køkkenrulle, skal den skiftes tit, nogle gange dagligt. Til et levende terrarie lægges først et drænlag af grus eller lecakugler, så et net og derpå flere centimeter jord og løv. Brug ikke almindelig havejord med gødning, og skyl planterne grundigt for sprøjtegift. Giv mange skjul i form af bark, drivtræ eller halve krukker, så alle dyr kan trække sig tilbage. Låget skal sidde tæt nok til at holde på fugten, men en del af det skal være net, så luften ikke står stille.

Læs mere: Terrarieopbygning og bioaktiv bund

TEMPERATUR

Mantella baroni trives ved almindelig stuetemperatur, 21-24 °C om dagen, og om natten må temperaturen falde til 16-18 °C. Arten stresses let ved temperaturer over 27 °C, og varme skal undgås for enhver pris: i slægten kan over 27 °C hurtigt blive dødeligt. Nattemperaturen er ikke dokumenteret for arten selv, men lånt fra *M. aurantiaca*.

De fleste danske stuer er passende hele året, men en sydvendt vindueskarm er det ikke. Pas på lamper over terrariet, især hvis der er levende planter: brug LED eller andet lys, der ikke varmer. Mål temperaturen med et digitalt termometer i dyrenes højde. Beskrivelsen af regntid og tørtid i naturen taler for en køligere og lidt tørrere periode i nogle måneder, men en egentlig vinterhvile er ikke dokumenteret for arten.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Arten tåler et bredt spænd i luftfugtighed, men har det bedst ved 60-70 % til daglig og op til 80 % i yngletiden. Sprøjt terrariet dagligt med afkalket vand, kraftigt i varmt vejr og lidt mindre, når det er koldt. Bunden skal være fugtig, men ikke vandfyldt. Sæt gerne glas eller plast over dele af netlåget for at holde på fugten, og sørg for, at en del af luften alligevel kan bevæge sig.

Nogle måneder med tørrere forhold efterfulgt af kraftig sprøjtning udløser yngleadfærd (se Parring). Bliver luften for tør i længere tid, tørrer huden ud, og dyrene taber sig. Den lave vandskål sikrer, at frøerne ikke udtørrer, når luften er tørrere.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Stil en lav vandskål i terrariet, og lad den altid være fyldt. Frøerne er dårlige svømmere, så skålen skal være så lav, at de let kan komme op, og den må ikke fylde meget af bunden. Dybden er ikke dokumenteret for arten selv, men højst et par centimeter er rigeligt.

Padder optager vand og stoffer gennem huden, så brug kun regnvand, osmosevand tilsat mineraler eller postevand, der er behandlet mod klor, kloramin og tungmetaller. Skift vandet hver dag eller hver anden dag, og skrub skålen ren, når der er belægning. Brug ingen rengøringsmidler.

LYS OG UVB

Der er ikke dokumenteret noget behov for UVB hos arten. Den er dog aktiv i delvist sollys i naturen, så et svagt UVB-lys (Ferguson-zone 1) er formentlig en fordel, når der er skygge og planter, så dyrene kan vælge. Lys til planterne skal ikke give varme. Hav lyset tændt 10-12 timer om dagen, og lad det være mørkt om natten.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Frøen er en ivrig jæger og kan som voksen æde større byttedyr end de fleste andre arter i slægten. I naturen lever den mest af myrer og af biller, edderkopper og mider. I terrariet fodres den med små leddyr, de fleste tager gerne foder på op til ca. 6 mm: fårekyllinger på 3-6 mm, springhaler, bænkebidere, små larver af sort soldaterflue, dyrkede bananfluer uden vinger, bladlus, små kakerlakkelarver, termitter og larver af rismelbiller. Meget små voksmøllarver kan bruges som afveksling. Variation forebygger mangler.

Giv 5-15 foderdyr pr. frø hver anden dag, eller små portioner dagligt, og justér efter, hvor tykke dyrene er. I køligt vejr er en fodring om ugen nok. Spred foderet flere steder, ellers bliver svage hanner jaget væk fra maden af de stærke. Drys foderdyrene med et godt kalk- og vitaminpulver ved hver anden eller tredje fodring, og ved hver fodring til unger. Mængderne er lånt fra beslægtede arter. Bananfluer og nyklækkede fårekyllinger fås sjældent i almindelige dyrehandler, så de bør dyrkes selv eller bestilles hos en stor leverandør.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Mantella baroni er dagaktiv og kan ses patruljere i sit territorium og jage mad det meste af dagen. Hannerne kalder med korte, enkelte klik i dagtimerne for at forsvare området og tiltrække hunner, og de kan brydes med hinanden. Dyrene holdes bedst i en lille gruppe med mange skjul og plads.

Frøer bør så vidt muligt ikke håndteres. Huden er sart og optager stoffer fra hænderne, og dyrene er giftige for rovdyr. Skal en frø flyttes, fx under rengøring, så brug en lille, ren plastikbeholder, og rør den ikke med tørre hænder. Nyindkøbte, vildfangede dyr er ofte afmagrede og har snyltere, så de skal gå i karantæne i flere uger eller måneder i et enkelt terrarie. Vælg helst opdræt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannerne er mindre og slankere end hunnerne og kendes på deres kald. Hunnerne bliver omkring en femtedel større og meget mere buttede, og forskellen vises efter ca. 10-12 måneder. Kønsmodenhed formodes at indtræde ved omkring 12-18 måneder, men alderen er ikke dokumenteret for arten selv. En gruppe på syv eller flere dyr med flere hanner end hunner yngler lettest.

Den sikreste vej til begge køn er at købe en lille gruppe unger og lade dem vokse op sammen.

PARRING

Parringen følger regntiden, og i naturen kalder hannerne mest i den vådeste del af året. Avl i fangenskab kræver tålmodighed og en kunstig tørtid: sprøjtningen og foderet halveres i 3-4 måneder, mens der hele tiden står rent vand i en lav skål. Derefter følger omkring seks måneder med daglig sprøjtning og rigeligt foder. Tørtiden kan være en belastning, så hold øje med dyrenes vægt, og afbryd den, hvis nogle ser dårlige ud.

Inden for få dage efter, at sprøjtningen er sat op, begynder hannerne at kalde, og hunner, der er klar, svulmer op af æg.

ÆG OG HALETUDSER

Hunnen lægger æggene på land, i fugtige fordybninger eller sprækker tæt ved vand. En lægning kan rumme mere end 50 og op til ca. 130 æg. Ofte er kun en del af æggene befrugtede, og nogle gange er ingen det. Æggene er ikke pigmenterede.

Æggene tages op og lægges på fugtigt sphagnum i en lukket beholder. Når små, hvidgrå haletudser kan ses vride sig i gelen, hældes der vand på, så ægklumpen oversvømmes, og haletudserne svømmer frit. Efter et par dage flyttes de med en pipette til et indkørt akvarium med svampefilter. Der er ingen yngelpleje. De første dage lever haletudserne af blommen. Derefter fodres de dagligt eller hver anden dag med alger som spirulina og chlorella, fiskeflager, røde myggelarver og dafnier. Opdræt dem sammen i store plastbeholdere med en klump javamos eller et stykke pothos, som giver skjul og holder vandet rent. De første uger skal vandet være 3-5 cm dybt, senere op til ca. 10 cm. Ved omkring 23 °C æder haletudserne ivrigt. Vandtemperaturen skal ligge på 18-26 °C uden store udsving, og vandet skal være behandlet mod klor og tungmetaller. Fodr ikke for meget, fordi vandet så bliver dårligt.

METAMORFOSE

Haletudserne er klar til at forlade ægget ca. 3-12 dage efter lægning, og tidspunktet er lånt fra beslægtede arter. Ved omkring 23 °C får de ben efter 6-8 uger (42-56 dage) og begynder at forlade vandet. Haletudser fra samme kuld udvikler sig i forskelligt tempo, og i køligere vand tager det længere tid.

Når forbenene viser sig, flyttes haletudsen til en beholder med højst 1 cm vand og et tætsiddende låg. Så snart halen er ved at blive optaget, flyttes den lille frø til et landterrarie med fugtig køkkenrulle, og med et skjul af fx et pothosblad, et tørt egeblad eller en sammenkrøllet fugtig serviet.

OPDRÆT AF UNGER

De nyforvandlede frøer er meget små (hos *M. aurantiaca* 7-10 mm) og skal have rigeligt med små leddyr. De første uger lever de mest af nyklækkede springhaler, og ved 2-3 måneders alder måler de omkring 13 mm og tager små bananfluer og fårekyllinger på 3 mm. Bananfluer og nyklækkede fårekyllinger tages af de fleste, men er for store til de mindste, som får springhaler, bladlus eller en klump fugtig kompost fra haven med små dyr. Hold dem enkeltvis i små beholdere eller i grupper på to til fem i beholdere på ca. 13 × 13 × 8 cm. Giv altid lidt foder, og drys det med kalk og vitaminer ved hver fodring.

Når de er 2-3 måneder gamle, kan de flyttes til et større terrarie med mos eller jord, bark og planter. De unge dyr passes som de voksne. De fuldt udviklede farver kommer typisk efter 3-8 måneder.

Sundhed og typiske fejl

Mantella baroni er i fangenskab følsom over for varme og tørke, og de fleste problemer kommer af forkert klima eller foder. De typiske fejl er:

- For høj temperatur. Længere tid over ca. 24-26 °C giver stress og dårlig appetit og kan slå dyrene ihjel.
- For tør luft eller for sjælden sprøjtning, som tørrer huden ud. Dyrene taber sig.

- Mangel på kalk og vitaminer, fordi foderdyrene ikke er drysset. Det giver dårlig vækst og skæve ben.
- Svage dyr, der bliver jaget væk fra maden af de stærke hanner. Fodr flere steder og del dyrene, hvis nogle er slemt mobbede.
- Beskidt bund og stillestående luft, som giver bakterier og svamp. Skift bunden og rens vandskålen jævnligt.
- Vildfangede dyr, som ofte ankommer afmagrede og med snyltere. Karantæne og dyrlæge er nødvendigt.

Et sundt dyr har klare øjne, en fyldig krop og er aktivt om dagen. Søg en dyrlæge med forstand på padder, hvis dyret taber sig, ikke spiser i flere uger eller har sår eller hævelser.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.